

Družinsko učenje ljudskih in umetnih otroških pesmic

Učenje z videoposnetki na portalu Razlagamo.si

■ **Bojan Kovačič**, dr., docent za specialno didaktiko (področje: glasba), predava na Oddelku za razredni pouk na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru. Znanstvena dela objavlja v domači in tuji periodiki in monografijah.

Starši imajo izjemno pomembno vlogo v razvoju glasbenega talenta otrok. Vzpostavijo lahko spodbudno družinsko okolje, ki otroku zagotavlja številne priložnosti za vključevanje v različne glasbene aktivnosti, ki ugodno vplivajo na glasbeni razvoj in dosežke.

Vloga staršev v razvoju glasbenega talenta

Številne raziskave kažejo, da sodijo starši in domače okolje med pomembne dejavnike v razvoju glasbenega talenta otrok (Freeman, 2000; Evans idr., 2004; Chin in Harrington, 2007; Reis, 2009; Haroutounian, 2000).

Že v zgodnjih letih otrokovega življenja lahko starši prepoznajo izjemno glasbeno sposobnost oz. zmožnost. Običajno se to zgodi med opazovanjem otrok, ki se učijo peti ali igrati, se hitro naučijo pesmi, se odzivajo na zvoke, tone, note in kažejo višjo stopnjo interesa ali potenciala. Nadalje postaja pomembno domače glasbeno življenje, ki ga zaznamujejo priložnosti za glasbeno spodbudo in obogatitev, interes staršev za glasbo in izpostavljenost različnim vrstam glasbenih doživetij za otroke. Otroci začnejo uživati v glasbi. Raziskave kažejo, da so mnogim uspešnim glasbenikom starši v otroštvu peli, jih jemali s seboj na koncerte, izpostavili različnim glasbenim inštrumentom, omogočali so jim obiskovanje različnih glasbenih aktivnosti, otroških zborov, pa tudi dodatne glasbene izkušnje, ko se je njihov interes okrepil. Te prijetne zgodnje glasbene izkušnje vodijo do občutkov sreče, ki jih spremljajo pozitivne spodbude in podpora staršev. Pri starosti šest ali sedem let se navadno prične glasbeni pouk v glasbenih šolah, ki

ga omogočijo prav starši. Izbira glasbenega učitelja, ki bo otroku všeč in s katerim bo lahko razvil tople odnose, se zdi kritična odločitev (Reis, 2009).

Učenje pesmi v družinskem krogu

Petje je ena izmed ključnih glasbenih dejavnosti, ki je 'dostopna' pravzaprav vsakomur, ki lahko govori. Poleg institucionalnega (glasbenega) izobraževanja, v katerem poteka vzgojno-izobraževalni proces, je lahko tudi družinsko okolje tisto, ki otroku zagotavlja kakovostne glasbene izkušnje. S skupnim učenjem pesmic in petjem z otrokom lahko starši razvijajo otrokova pozitivna čustva do glasbe. Pri tej skupni dejavnosti lahko gradimo zanimanje, radovednost, pozitivno vznemirjenje, sproščenost, mirnost, veselje, zabavanje, užitek, vedrost, srečo, zaupanje, zadovoljnost, presenečenje ipd.

Ljudske in umetne otroške pesmi imajo najrazličnejše vsebine, ki so lahko osnova za zanimive pogovore in družinsko razpravo. Vsebinska ljudskih pesmi, za katere je značilno, da avtor ni znan, saj so se prenašale kot ustno izročilo, je lahko odlična iztočnica za primerjavo življenja in dela nekoč in danes. Tudi živali, ki imajo rade svoje mesto v pesmicah, pritegnejo otroke. Lažje pesmice otroci hitro usvojijo s pripe-

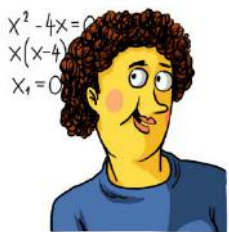
vanjem, seveda ob dovoljšnem številu ponovitev. Starši, ki so 'šibkejši' pevci, lahko uporabijo zvočni posnetek. Težje pesmice (npr. ritmično ali melodično zahtevnejše, tudi z več besedila ipd.) bodo otroci lažje usvojili z večkratnim posnemanjem krajših delov (verzov, delov kitic ali refrenov), ki jih starš zapoje. Uspešnost učenja in točnost (tonalna stabilnost, intonacijska čistost) sta v veliki meri odvisni od pevskih sposobnosti staršev.

Večina staršev seveda nima pedagoške izobrazbe in ustreznih specialnodidaktičnih znanj ter izvajalskih spretnosti za kakovostno poučevanje glasbe, kar je naloga učiteljev v vzgojno-izobraževalnih institucijah. Kljub temu pa lahko otroka spodbujajo in vodijo v učenju, zagotavljajo pogoje, skrbijo za prijetno učenje se družinsko okolje in se seveda učijo skupaj z otrokom oz. aktivno sodelujejo.

Izobraževalni portal Razlagamo.si

Epidemija covid-19 je v času, ko pouk v živo ni bil mogoč, z današnjega gledišča prinesla tudi kakšno dobro stvar za učence in njihove starše. Ena teh je izobraževalni portal Razlagamo.si, ki je nastal v sodelovanju treh mariborskih fakultet: Pedagoške fakultete, Fakultete za naravoslovje in matematiko in Filozofske fakultete Univerze v Mariboru (Pesek idr., 2020).

Portal Razlagamo.si je dostopen na povezavi <https://razlagamo.si/>. Klik na spodnjo sliko nas pripelje do gradiv in videorazlag za številne učne predmete, tudi glasbeno umetnost (GUM).

Za učitelje

Za učence in dijake

***Dostop do videoposnetkov
za učenje pesmic na
Razlagamo.si***

Med ponujenimi učnimi predmeti na portalu Razlagamo.si je tudi glasbena umetnost (GUM). Kliknemo na sličico GUM in povezavo 'osnovna šola' ter izberemo razred.

Na povezavah za 1. razred, 2. razred, 3. razred in 4. razred je objavljenih preko sto videoposnetkov, namenjenih predvsem učenju ljudskih in umetnih otroških pesmic, ki so jih v okviru študijskih obveznosti pripravili večinoma študenti višjih letnikov študijskega programa Razredni pouk (1. stopnja) na *Pedagoški fakulteti Maribor*.

Kaj vključujejo videoposnetki za učenje pesmic?

Videoposnetki so zasnovani tako, da spodbujajo aktivno učenje, nagovarjajo uporabnika, prikazujejo slikovno gradivo, vsebujejo razlage, navodila, demonstracije in zvočne posnetke. Vključeno je petje in številne druge dejavnosti. Videoposnetki, ki trajajo od nekaj minut do nekaj deset minut, so dober približek klasičnemu šolskemu pouku 'v živo'. Omogočajo tudi vračanje na začetek oz. večkratno predvajanje, kar je velika prednost v procesu usvajanja znanja.

Objavljeni videoposnetki temeljijo na specialnodidaktičnih priporočilih in temeljnem znanju s področja glasbene didaktike, ki ga študenti razrednega pouka šele pridobivajo med študijem na fakulteti. Upoštevati je treba, da je oblikovanje videoposnetkov za asinhrono poučevanje v večinskem izobraževanju pravzaprav (bila) novost, ki prinaša številne izzive in omejitve.

Ključne smernice za oblikovanje video-posnetkov so se nanašale na doseganje učnih ciljev na vseh treh področjih (kognitivnem, afektivnem in psihomotoričnem področju), medpredmetno povezovanje, uporabo različnih učnih metod in učnih oblik, aktivno vključenost učencev, vključevanje različnih didaktičnih iger, dirigiranje, slikovno-grafične zapise, notne zapise, zvočne posnetke in učbeniška gradiva. Pogosto gre za kombinacijo različnih glasbenih dejavnosti (izvajanje, poslušanje, ustvarjanje) in glasbenoteoretskih vsebin, seveda kadar je to smiselno in/ali možno. Mestoma je vključeno tudi pevsko ustvarjanje, instrumentalno ustvarjanje, poustvarjalno izvajanje, gibalno-plesno izražanje ter likovno in besedno ustvarjanje.

Podrobno analizo videoposnetkov za asinhrono poučevanje glasbene umetnosti na portalu Razlagamo.si je pod našim mentorstvom v svojem magistrskem delu pripravila Mateja Kolmanič (2022).

Analiza, ki je vključevala pregled 141 videorazlag, prinaša globlji vpogled v videoposnetke in kaže na uporabno vrednost tovrstnega gradiva.

Priporočilo staršem

Staršem priporočamo, da skupaj s svojimi otroki raziskujejo portal Razlagamo.si in ob tem kažejo interes, otrokom nudijo čustveno oporo, organizirajo družinske nastope ob večerih, se veselijo drobnih uspehov in napredka svojih otrok.

Viri in literatura

- Chin, S. Christina; Harrington, M. David (2007): Supporting the development of musical talent. *Gifted child today*, 30(1), str. 40–65.
- Evans, J. Robert; Bickel, Robert; Pendarvis, D. Edwina (2004): Musical talent: Innate or acquired? Perceptions of students, parents, and teachers. V Enid Zimmerman (ur.): *Artistically and musically talented students* (str. 19–38). Thousand Oaks: Corwin press.
- Freeman, Joan (2000): Children's talent in fine-art and music. *Roeper review*, 22, str. 98–101.
- Haroutounian, Joanne (2000): The delights and dilemmas of the musically talented teenager. *Secondary gifted education*, 12(1), str. 3–16.
- Kolmanič, Mateja (2022): *Analiza videoposnetkov za asinhrono poučevanje glasbene umetnosti na portalu Razlagamo.si*. Magistrski delo. Maribor: Pedagoška fakulteta.
- Pesek, Igor; Zmazek, Blaž; Lipovec, Alenka (2020): Video razlage kot učinkovit element izobraževanja v COVID 19 situaciji. Pridobljeno 3. 1. 2022 s spletne strani: <https://doi.org/10.31219/oi.eypyzm>.
- Reis, M. Sally (2009): Ten thousand hours of practice, musical aptitude and inner fire: developing musical talent in young people. *Gifted education international*, 25(3), str. 217–236.

Slike so posnetki zaslona; pridobljene so na spletni strani portala Razlagamo.si (<https://razlagamo.si/>).

